

Protokół

20. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 15. października 1881.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$, przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 122.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek uwiadamia Izbę, że udzielił p. Rożankowskiemu 8-dniowego a p. Słoneckiemu 3-dniowego urlopu, oraz że p. Kowalski Tomasz usprawiedliwia swą nieobecność.

Sekretarz Czaykowski Alfons czyta spis petycyj od Nru. 570 do 580 wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 15. października 1881 a przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej Nr. 570 do 573, 579, — administracyjnej Nr. 574, 575, 580, — drogowej Nr. 576, — edukacyjnej Nr. 577 i 578.

Sekretarz Turzański odczytuje interpelację p. ks. Jasienickiego i towarzyszy do c. k. Komisarza rządowego w sprawie poszukiwań przedsiębranych za różnemi książkami i broszurami rnskiemi.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę udzieli c. k. Komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym punktem jest sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie dodatkowego kredytu na rok 1881. dla krajowej Rady szkolnej.

Sprawozdawca p. Pietruski wnosi:

„Wysoka Izba raczy to sprawozdanie odesłać do komisji budżetowej.“

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Wesołowskiego względem zmiany regulaminu sejmowego. P. Wesołowski uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Romera o zaprowadzenie Sądów pokoju.

Sprawozdawca p. Wesołowski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na podstawie §. 19. statutu krajowego wzywa się c. k. Rząd:

1) aby wypracował i w drodze właściwej wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy, mocą którego miałyby być zaprowadzone Sądy pokoju dla postępowania rozjemczego i orzekania w sporach cywilnych drobiazgowych, tudzież w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach.

2) aby wypracował i wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o postępowaniu sądowo-niespornem w takim kierunku, by postępowanie spadkowe poruczonem zostało zaprowadzić się mającym Sądom pokoju, zaś prowadzenie opieki nieletnich i kurateli niewłasnowolnych poruczone było radom familijnym pod kontrolą Sądu pokoju.

3) Petycę Rady oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego o domaganie się wprowadzenia Sądów pokoju l. s. 615/473, uznaje się za załatwioną.“

Izba uchwała 1., 2. i 3. punkt wniosku komisji bez dyskusji.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, i uchwała wniosek komisji w trzeciem czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1879.

Sprawozdawca p. Skałkowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego ze rok 1879, przedłożone przez Wydział krajowy, przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd o wydanie stosownych poleceń, aby zalegające opłaty szynkarskie do funduszu propinacyjnego, tudzież grzywny nałożone za przestępstwa propinacyjne — ściągano energicznie, według wydanych już w tej sprawie w r. 1880. rozporządzeń.“

Izba uchwała punkt 1. i 2. wniosku komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie wniosku Wydziału krajowego co do dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów Wydziału krajowego i zakładów krajowych.

Sprawozdawca p. Weissmann odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy następujący projekt: Przepisów tyczących się dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów przy Wydziale krajowym i zakładach krajowych — uchwalić.

P r z e p i s y

tyczące się dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów przy Wydziale krajowym
i zakładach krajowych.

§. 1. Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom, dyurnistom i sługom Wydziału krajowego i zakładów krajowych, wydalającym się w celach urzędowych po za miejsce swej posady, należą się koszta utrzymania czyli dyety i koszta podróży.

§. 2. Tylko za uchwałą Rady Wydziału krajowego, mogą być podróże w celach urzędowych przedsiębiorzone — pod utratą wszelkiego za nie wynagrodzenia.

D y e t y.

§. 3. Wysokość dziennej płacy czyli dyet wyznacza się:

a) dla Marszałka krajowego 15 zł., dla Członków Wydziału krajowego i ich Zastępców 10 zł., dla urzędników z płacą stałą 1500 zł. w. a. i wyżej po 5 zł. w. a. na dzień;

- b) dla urzędników z płacą stałą 1000 zł. w. a. aż do 1500 zł. w. a. po 4 zł. w. a. dziennie;
- c) dla wszystkich innych i aplikantów po 3 zł. dziennie;
- d) dla dyurnistów po 2 zł. w. a. dziennie;
- e) dla sług po 1 zł. 50 ct. w. a. dziennie.

Po za obrębem granic kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, dyety liczone będą w dwójnasób.

§. 4. Dzienną płacą opędzane być mają wszystkie koszta utrzymania, t. j. wikt, pomieszkanie, opał, światło, i t. d. — Gdyby zaś sprawa służbowa wymagała niezbędnie oprócz pomieszkania, osobnej izby na kancelaryę, wydatek na taką izbę osobno policzony być może.

§. 5. Urzędnikowi, który wysłany w służbie za miejsce swojej posady, zachorował, należy się za udowodnieniem choroby — dzienna płaca za czas choroby.

§. 6. Urzędnik, który z miejsca, do którego w celach urzędowych wysłany został wydalą się, czy to we własnej sprawie, czy też w jakiegokolwiek innej sprawie nieurzędowej, traci przez czas wydalenia się dzienną płacę, a nadto staje się odpowiedzialnym za samowładne oddalenie się i za wynikłą szkodę.

Koszta podróży.

§. 7. Koszta podróży należą się za podróż z miejsca posady i napowrót.

§. 8. W podróży należy używać przedewszystkiem kolei żelaznych lub statków parowych, a tylko tam, gdzie tych środków komunikacyi nie ma, można użyć koni.

§. 9. Za podróż koleją żelazną należy się:

- a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom I. klasa;
- b) urzędnikom, aplikantom i dyurnistom II. klasa;
- c) sługom III. klasa.

Za podróż statkiem parowym:

- a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, tudzież urzędnikom, aplikantom i dyurnistom I. klasa;
- b) sługom II. klasa.

Za podróż końmi:

- a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego, ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom i dyurnistom 1 zł. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto;
- b) sługom 50 ct. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto.

§. 10. Czy i w jakiej wysokości należy osobom w §. 1. wskazanym wynagrodzić wydatki na utrzymanie i jazdę z budynku urzędowego do miejsca urzędowania, czy to w tem samym mieście czy też w jego bliskości, orzecze Wydział krajowy w każdym pojedynczym wypadku.

§. 11. Przy wysyłaniu urzędników do czynności urzędowych, które prawdopodobnie przez jeden miesiąc w jednym miejscu potrwać, może Wydział krajowy zamiast dziennej płacy z góry oznaczyć pewien ryczałt.

Partykularze.

§. 12. Z odbytej podróży urzędowej, należy najdalej w przeciągu trzech miesięcy po powrocie do miejsca posady, złożyć rachunek pod utratą prawa do wynagrodzenia za koszta utrzymania i podróży.

Wyjątkowo tylko może Wydział krajowy zaasygnować zadawnioną kwotę, jeżeli składający rachunek udowodni, że przewłoka nie nastąpiła z jego winy.

Urzędnik, aplikant i dyurnista winien prowadzić podczas całego trwania swej misyi dziennik, w którym z odwołaniem się do spisanych protokołów, dokumentów i aktów wykazać należy czynności każdego dnia przedsięwzięte.

Dziennik ten należy dołączyć do rachunku (partykularza).

§. 13. Rachunek (partykularz) zbadają:

- a) Oddział techniczny co do odległości kilometrowej, wysokości myta i czasu potrzebnego koniecznie do prac technicznych;
- b) Oddział rachunkowy co do cyfry, należytości za podróż i co do czasu potrzebnego koniecznie do prac rachunkowych.

Co do innych czynności, wyłoży Szef departamentu odnośnego swoje zdanie wraz z swoją opinią nad zdaniem oddziału technicznego i rachunkowego i przedłoży sprawę z odpowiednim wnioskiem Radzie Wydziału krajowego do powzięcia decyzji.

Tylko za czas koniecznie potrzebny do gruntownego i ostatecznego zakończenia sprawy, może być przyznana dzienna płaca.

Z a l i c z k i.

§. 14. Na rachunek dziennej płacy i kosztów podróży, można asygnować czy to przed rozpoczętą podróżą, czy w czasie trwania misji, czy też po powrocie — stosowną zaliczkę.

Jeżeli wydalenie się w sprawie urzędowej trwa dłużej, można dawać zaliczki ponownie.

§. 15. Przepisami tymi uchylone zostają wszelkie dotychczas w tym przedmiocie wydane rozporządzenia.“

(Marszałek zaprasza zastępcę ks. biskupa Stupnickiego, by zajął krzesło marszałkowskie.)

Izba uchwała wniosek komisji budżetowej, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała ten wniosek w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie petycji Wydziału Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników galicyjskich i Wielkiego księstwa Krakowskiego o jednorazową zapomogę i o polepszenie bytu dyetaryuszów.

Sprawozdawca p. Weismann uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy chwalić:

Funduszowi pensyjnemu Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, udziela się jednorazową zapomogę w kwocie 500 zł.“

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji spółki wodnej Jasielskiej.

P. Gorayski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Spółce wodnej Jasielskiej udziela się na regulację rzeki Wisłoka subwencję w kwocie a. w. zł. 1000, oraz pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1000 pod następującymi warunkami:

- a) Regulacja Wisłoki pod Jasłem wykonaną być ma całkowicie w ciągu 1882. r. stosownie do wniosków inżyniera Klugera;
- b) obowiązek pokrycia z funduszków własnych reszty kosztów projektowanej regulacji, zabezpieczy spółka w sposób prawomocny;
- c) pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1000 zwróci Spółka funduszowi krajowemu w 10 latach w równych rocznych kwotach, a to począwszy od r. 1883;
- d) Spółka podda się nadzorowi kontroli Wydziału krajowego tak pod względem wykonania robót jako też ich konserwacji.

2. Na cele powyższe wstawia się do budżetu krajowego na r. 1882 a. w. zł. 2000.“

(Marszałek obejmuje przewodniczenie).

P. Gross wnosi: „Wysoki Sejm raczy nad tymi wnioskami przejść do porządku dziennego.“

P. Stadnicki Jan przemawia za wnioskiem komisji.

P. Polanowski odczytuje poprawkę następującej treści:

„Wysoki Sejm uchwali:

1. Spółce wodnej Jasielskiej udzieli Wydział krajowy pomocy technicznej biura melioracyjnego, pokrywając koszta zład wypływające z funduszu krajowego.

2. Spółce wodnej Jasielskiej udziela się na regulację rzeki Wisłoki pożyczkę 3% w kwocie 2000 zł. w. a. pod następującymi warunkami:

a) b) bez zmiany.

c) Po słowie pożyczkę na miejsce „bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1000“ ma być „trzy procentową w kwocie 2000 zł. w. a.“

Liczba 2. jest obecnie 3. i ma brzmieć:

3. wstawia się do budżetu krajowego na rok 1882. 2000 zł. a. w. na cele pożyczki trzyprocentowej, oraz 250 zł. a. w. na przypuszczalne koszta pomocy technicznej biura technicznego.“

I rezelucyę:

„Wzywa się Wydział krajowy, by na przyszłość badając prośby o subwencye, t. j. o pożyczkę procentową z funduszu krajowego dla spółek wodnych. Radę powiatową lub Rady powiatowe odnośnie wezwał do oświadczenia, jaką kwotę z funduszu powiatowego jako subwencyę udzielają.“

Marszałek oświadcza, iż poprawkę podda pod głosowanie, przy rozprawie szczegółowej.

Po przemówieniu pp. Jasienickiego, Męcińskiego za wnioskiem komisji, Badeniego i sprawozdawcy, odrzuca Izba wnioski p. Grossa.

W szczegółowej rozprawie popiera Izba poprawkę p. Polanowskiego.

Marszałek odczytuje 2. punkt poprawki p. Polanowskiego do 1. punktu wniosku komisji wniesionej.

P. Męciński czyni poprawkę, ażeby udzielić Spółce subwencji 500 zł. a. w., a pożyczki 1500 zł. a. w.

Poprawkę tę Izba popiera.

Sprawozdawca oświadcza się za poprawką p. Męcińskiego.

Przy imiennem głosowaniu, odrzuca Izba 51 głosami przeciw 50 głosom wniosek p. Polanowskiego, i uchwała 1. ustęp wniosku komisji z poprawką p. Męcińskiego.

Ustęp ten brzmieć będzie:

„Spółce wodnej Jasielskiej udziela się na regulację rzeki Wisłoka subwencyę w kwocie a. w. zł. 500, oraz pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1500, pod następującymi warunkami:

P. Zucker przemawia za opuszczeniem z punktu 1. lit. a) słów: „stosownie do wniosków inżyniera Klugera.“

Sprawozdawca zgadza się z opuszczeniem tych słów.

Izba uchwała punkt 1 ustęp a) wniosku komisji, z wypuszczeniem słów: „stosownie do wniosków inżyniera Klugera.“

Izba uchwała dalej ustępy b) — i c) punktu 1. wniosku komisji, który z uwzględnieniem poprawki p. Męcińskiego uczynionej, a przez Izbę uchwalonej, brzmieć będzie:

„c) pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1500, zwróci Spółka funduszowi krajowemu w 10 latach w równych rocznych kwotach, a to począwszy od r. 1883.“

P. Polanowski cofa poprawkę swoją do punktu 2. wniosku komisji uczynioną a Izba uchwała ten ustęp wniosku komisji.

P. Merunowicz wnosi nowy punkt e) do wniosku komisji, tej treści:

„Sejm wzywa c. k. Rząd ażeby taką samą kwotą, jaką wspiera fundusz krajowy przedsięwzięcie regulacji rzeki Wisłoka, poparł je z funduszków państwowych.“

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu sprawozdawcy przeciw dodatkowi p. Merunowicza, odrzuca Izba ten dodatek, i uchwała 2. punkt wniosku komisji, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała te wnioski w trzecim czytaniu.

Izba uchwała wreszcie po przemówieniu p. Polanowskiego rezolucję przez niego wniesioną, wyżej przytoczoną.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, o udzielenie subwencji w kwocie zł. 1000 na cele wystawy rolniczej, odbyć się mającej w Przemyślu w ciągu r. 1882.

Sprawozdawca p. Scipio uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Komitetowi wystawy rolniczo-przemysłowej w roku 1882. w Przemyślu urządzić się mającej, udziela się jednorazową subwencję w kwocie zł. tysiąca, w. a. i kwota ta wstawioną być ma do budżetu na rok 1882.

Subwencya ta częściowo lub w całości zwróconą być ma do kasy krajowej, gdyby zyski z urządzenia wystawy przewyższały wydatki.“

Po przemówieniu pp. Krasickiego i Stadnickiego Edwarda za wnioskiem komisji, uchwała Izba wniosek komisji.

P. Kowalski Bazyli wnosi: Wysoka Izba raczy petycyę Nr. 575 do 594 o przeniesienie c. k. Starostwa z Doliny do Bolechowa, przydzielone komisji prawniczej, przekazać komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Marszałek zamyka posiedzenie, i zapowiada następne na poniedziałek 17. października 1881 o godz. 10. przed południem, z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 21. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek dnia 17. października 1881. o godz. 10. przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku dra Piętaka, w sprawie zaprowadzenia języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie prokuratoryi państwa i urzędów pocztowych i telegraficznych.

2. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniesieniu rządowem, w sprawie rewizyi ustawy o swojszczyźnie. — Sprawozdawca p. Czerkawski. Sprawozdawca komisji mniejszości p. Bartmański.

3. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i utrzymaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej. — Sprawozdawca p. Madeyski.

4. Sprawozdanie komisji naftowej w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych górnictwa i przemysłu naftowego. — Sprawozdawca p. Fedorowicz.

5. Sprawozdanie komisji bankowej o wniosku Wydziału krajowego, w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego. — Sprawozdawca p. Russocki.

Koniec posiedzenia o godz. 1½, po południu.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 15. października 1881.

570. Dr. Edmund Schmidt, przez p. Goldmana, o reasygnowanie mu zamkniętego stypendyum.
571. Antoni Tabor, nauczyciel, przez p. Chełmeckiego, o zapomogę.
572. Józef Telichowski, nauczyciel, przez p. Romanowicza o zapomogę.
573. Józef Ziembiński, przez posła Łazarskiego, o zapomogę.
574. Wydział powiatowy Trembowla, przez p. Wolańskiego, w sprawie tworzenia gminnych funduszów ubogich.
575. Gmina Horodenka, przez p. Lenartowicza, w przedmiocie upustu podatku gruntowego z tytułu szkód elementarnych.
576. Taż sama, przez tegoż posła, o zwolnienie gmin od obowiązku wywożenia zgarniętego błota z dróg krajowych i państwowych.
577. Nauczyciele szkoły w Busku, przez p. Sawczyńskiego, o podwyższenie płacy.
578. Gmina Orzechówka, przez p. ks. Buchwałda, o zwolnienie od obowiązku płacenia nauczyciela.
579. Kroczyńska Franciszka, przez p. ks. Sawę, o zapomogę.
580. Wydział pow. Jaworów, przez p. Bartmańskiego, z petycją gmin: Kobylnica wołoska, Kobylnica ruska i obszaru dwor. Feldbach, o przyłączenie do Sądu w Krakowcu, a Starostwa w Jaworowie.

